

IDEGA

Instituto Universitario de Estudos e
Desenvolvimento de Galicia

**MEMORIA ECONÓMICA
E DE ACTIVIDADES**

2015

UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

IDEGA

Avda. das Ciencias, Chalet nº 1
Campus Vida
15782 Santiago de Compostela
Telf.: 881814339
Fax: 881814383
E-mail: idgsec@usc.es
Web: www.usc.es/idega

ÍNDICE

PRESENTACIÓN.....	5
ÓRGANOS DE GOBERNO E PERSOAL	11
GRUPOS DE INVESTIGACIÓN.....	17
PROXECTOS E CONTRATOS DE INVESTIGACIÓN.....	27
I. Área de economía agroalimentaria e estudos rurais	31
II. Área de planificación, ordenación e desenvolvemento territorial	32
III. Área de turismo	33
IV. Área de economía galega, estudos sectoriais e desenvolvemento económico	34
V. Área de demografía, mercado de traballo e economía social	35
VI. Área de economía ambiental e recursos naturais	37
VII. Apoio a estruturas de investigación	38
PUBLICACIÓNS	
I. A economía galega. Informe 2014.....	43
II. Documentos de traballo IDEGA	44
DOCENCIA	
I. Posgrao Oficial en Desenvolvemento rexional e integración económica	47
II. Programa de Doutoramento en Desenvolvemento Rexional e Integración Económica	49
III. Máster en Sociedade da Información e Desenvolvemento Urbano-Rexional	53
IV. Máster Internacional en Planificación, Desenvolvemento Local e Ordenación do Territorio en África Occidental	54
V. VI Curso de formación para informadores de oficinas de turismo e guías	55
VI. I curso de cartografía turística e desenvolvemento de folletos e paneis turísticos	56

XORNADAS E SEMINARIOS	57
PREMIOS.....	61
PROXECCIÓN INTERNACIONAL.....	67
PUBLICACIÓNS 2015 INVESTIGADORES DO IDEGA	71
ORZAMENTO E BALANCE DE SITUACIÓN DO IDEGA	79

PRESENTACIÓN

Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia

Director: Prof. Dr. D. Xoaquín Fernández Leiceaga

Enderezo: Avda. das Ciencias, Chalet nº1. Campus Vida. Santiago de Compostela 15782

Teléfono: 881.814.339

Correo electrónico: idgsec@usc.es

Data de creación: Real decreto 2078 do 30 de xullo de 1976 (BOE DO 4/11/76).

O IDEGA é un centro da USC que ten como principais obxectivos a investigación básica e aplicada no ámbito das Ciencias Sociais, tanto sobre os problemas de desenvolvemento económico do pasado como do presente, con especial atención á realidade social e económica de Galicia. Partindo deste presuposto, o IDEGA preséntase como un centro multidisciplinar de investigación e de formación de referencia, que

integra saberes e capacidades de diferentes disciplinas, incorporando as distintas dimensións políticas, económicas, sociais, xeográficas, culturais e empresariais que afectan o desenvolvemento territorial, coa finalidade de facilitar a consecución dun crecemento global sostible para eliminar os desequilibrios territoriais.

Os seus obxectivos fundamentais, perseguidos a través das investigacións básicas e aplicadas desenvolvidas nas liñas de investigación da área científico-técnica "Humanidades e Ciencias Sociais", priorizan a análise e estudo do desenvolvemento sostible desde unha perspectiva rexional; considerando as súas tres dimensións básicas conxuntamente (medioambiental, económica e social) pódense sintetizar nos seguintes puntos:

- .- Realizar proxectos de investigación, asesoramento e apoio técnico nos ámbitos da súa análise.
- .- Contribuír á xeración e desenvolvemento de metodoloxías nos campos de Economía, Xeografía, Historia, Socioloxía e Demografía que permitan avanzar no coñecemento científico destas áreas.
- .- Facilitar aos mozos graduados a súa formación e actividade investigadora nas liñas do Instituto para que poidan incorporarse ao actual sistema de investigación, desenvolvemento e innovación.

- .- Fomentar, impulsar e potenciar as relacións científicas de investigación e docencia con outros Centros nacionais e internacionais.
- .- Publicar os resultados das súas investigacións en libros, artigos científicos e de divulgación, e presentalos a través de relatorios e comunicacións en congresos nacionais e internacionais.
- .- Organizar congresos, seminarios, mesas redondas e xornadas de portas abertas para difundir os resultados obtidos nos proxectos de investigación.

O IDEGA, desde o inicio da súa actividade hai xa máis de 35 anos, amosou o seu compromiso co fomento da investigación científica, a xeración de coñecemento sobre a realidade social, económica e territorial de Galicia e a difusión dos seus resultados en beneficio de toda a sociedade. Publicacións como o informe anual sobre a A Economía Galega, a coordinación de Plans Estratéxicos de desenvolvemento local e provincial, o importante número de proxectos competitivos sobre a investigación socioeconómica e territorial de Galicia, os numerosos cursos, seminarios, encontros e congresos (Congreso de Economía de Galicia en todas as súas edicións) e o importante número de investigadores mozos formados sitúan o IDEGA como principal centro de investigación socioeconómica e territorial de Galicia e en referente para a toma de decisións das institucións públicas e privadas que inflúen no desenvolvemento territorial nas sociedades do noso contorno.

De cara ao futuro, o IDEGA seguirá aprofundando nos obxectivos anteriores, cunha clara preocupación pola aplicabilidade do coñecemento xenerado. A realización de proxectos con marcado carácter multidisciplinar (consolidación de liñas de investigación como a medioambiental, os estudos turísticos e os problemas socioeconómicos da dispersión e o avellentamento da poboación), a difusión das investigacións mediante publicacións e congresos, o traballo con investigadores mozos e a consolidación de redes con outros centros de investigación nacionais e internacionais son os obxectivos máis importantes para o futuro.

ASPECTOS MÁIS RELEVANTES DA ACTIVIDADE DO INSTITUTO

O estudo dos problemas do territorio, a consideración da rexión como instrumento idóneo para a promoción do espazo en que se asenta, a planificación económica e urbanística da rexión, os imperativos da descentralización e da desconcentración, as consecuencias do avellentamento da poboación ou os desequilibrios territoriais son, sen dúbida, problemas que requiren que a Universidade aplique todo o seu rigor intelectual para a procura de solucións. Dadas as peculiares circunstancias que Galicia presenta para o seu desenvolvemento (situación periférica, acusado envellecemento, elevadísima dispersión poboacional e fortes desequilibrios internos), resulta imprescindible a existencia dun centro universitario que, desde unha perspectiva transdisciplinar e coa colaboración de diversas entidades públicas e privadas, realice este amplo labor de investigación e estudo da realidade socioeconómica e territorial.

Desde o seu inicio, o IDEGA deu mostras dunha gran capacidade investigadora, aglutinando os principais investigadores das áreas de socioeconomía e territorio tanto da Universidade de Santiago como das universidades da súa contorna, en especial das universidades públicas da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal (onde hai que salientar que membros do IDEGA desenvolveron un papel esencial na xestión da Fundación Centro de Estudos Eurorrexionais Galicia-Norte de Portugal e promoveron estudos específicos de forte impacto sobre a situación socioeconómica da Eurorrexión). Tamén é destacable a intensa actividade docente en ciclos superiores, o que converteu o IDEGA no referente básico na promoción dos estudos sociais, económicos e territoriais sobre a realidade galega.

Como froito da intensa actividade investigadora e docente desenvolvida, o IDEGA situouse entre os centros de referencia en investigación socioeconómica cunha importante presenza na contorna institucional e da iniciativa privada, o que lle asegura ao IDEGA un papel fundamental no diálogo Universidade-Sociedade.

A investigación realizada é altamente competitiva, con grupos de referencia capaces de promover e desenvolver proxectos cada vez máis ambiciosos en relación coas liñas máis innovadoras do

panorama científico internacional, o que asegura un enorme potencial de crecemento a curto e medio prazo.

A confluencia de investigadores de dez áreas de coñecemento de Ciencias Sociais, Humanidades e Ciencias Experimentais que posúen notables diferenzas en canto á súa dinámica investigadora (clasificación temática, resultados da investigación, visibilidade, etc.) é a principal singularidade do IDEGA. Un importante número de proxectos realizados, sobre todo os relacionados coa planificación estratéxica territorial, requiriron ademais a incorporación de investigadores doutras áreas científicas, en principio menos aíns (Bioloxía, Física, Arquitectura, Enxeñaría, etc.), pero imprescindibles para

o correcto desenvolvemento das investigacións propostas, e coas que é necesario ter unha relación máis estreita, só factible desde unha estrutura de investigación flexible e transdisciplinar como o IDEGA. Este enfoque resulta clave, porque os problemas da sociedade non pertencen a unha soa disciplina, senón que transcenden o ámbito social, económico, cultural e tecnolóxico.

O IDEGA pon a disposición do público, anualmente, esta memoria descritiva das súas actividades, a cal, xunto coas súas publicacións e a súa páxina web (<http://usc/idega.es/>) permiten un mellor coñecemento do centro. Pretendemos que na Memoria se recolla unha información completa sobre o noso labor investigador e o resto de actividades que se desenvolveron ao longo do último ano. Igualmente, ofrécese información sobre as entidades e as persoas que compoñen na actualidade os seus órganos de goberno e o seu persoal permanente, así como sobre os fluxos e fondos de carácter económico-financieiro que son a contrapartida, e o soporte, da súa actividade.

ÓRGANOS DE GOBERNO E PERSOAL

XUNTA DE GOBERNO

Presidente: **D. Juan Viaño Rey**. Reitor da Universidade de Santiago de Compostela.

Dna. Isabel Rodríguez-Moldes Rey. Vicerreitora de Investigación e Innovación da Universidade de Santiago de Compostela.

D. Javier López Martínez. Director do Instituto de Estudos Económicos de Galicia Pedro Barrié de la Maza.

D. José Montes Pérez. Presidente do Padroado da Fundación FEIRACO.

D. Pedro Otero Espinar. Director-Xerente da Fundación Galicia Obra Social AFUNDACIÓN.

Dna. María Corina Porro Martínez. Presidenta do Consello Económico e Social de Galicia.

D. Rogelio Conde-Pumpido Tourón. Director do Centro de Innovación e Transferencia de Tecnoloxía do CITT da USC.

D. Xoaquín Fernández Leiceaga. Director do IDEGA.

D. Manuel Fernández Grela. Secretario do IDEGA.

D. Joam Carmona Badía. Representante do Consello Científico do IDEGA.

D. Alberto Meixide Vecino. Representante do Consello Científico do IDEGA.

DIRECTOR

Xoaquín Fernández Leiceaga

SECRETARIO

Manuel Fernández Grela

CONSELLO CIENTÍFICO

Aldrey Vázquez, José Antonio
Antelo Suárez, Manel
Ares Fernández, Juan J.
Balboa López, Xesús Leopoldo
Bande Ramudo, Roberto
Caamaño Alegre, José
Cabana Iglesias, Ana
Carmona Badía, Joam
Castañón Llamas, Luís
Durán Vila, Francisco Ramón
Espido Bello, Maria do Carme
Fernández Fernández, Melchor
Fernández González, Ángel
Fernández Grela, Manuel
Fernández Leiceaga, Xoaquín
Fernández Prieto, Lourenzo
Ferrás Sexto, Carlos
García Arias, Ana Isabel
Giráldez Rivero, Xesús
González Manteiga, Wenceslao

Herranz González, Roberto
Jordán Rodríguez, Manuel
Lanero Táboas, Daniel
Lois González, Rubén C.
López García, Xosé
López Iglesias, Edelmiro
Loureiro García, María L.
Marey Pérez, Manuel Francisco
Muñoz Abeledo, Luisa
Meixide Vecino, Alberto
Pazos Otón, Miguel
Pereira López, Xesús
Perez Fra, Maria do Mar
Ricoy Riego, Carlos J.
Riveiro García, María Dolores
Rojo Sánchez, Xavier
Santos Solla, Xosé
Sineiro García, Francisco
Suárez Piñeiro, Ana María
Verdugo Matês, Rosa María

COMISIÓN PERMANENTE

Fernández Leiceaga, Xoaquín
Fernández Grela, Manuel
Loureiro García, María Luz
Marey Pérez, Francisco Manuel
Pazos Otón, Miguel

TÉCNICOS E PERSOAL DE APOIO

ADMINISTRACIÓN

- María Lourdes Díaz Sánchez
- Rocío Gandara Pérez
- María Isabel Rial Otero
- María Dolores Tuñas Riveiro

PERSOAL INVESTIGADOR

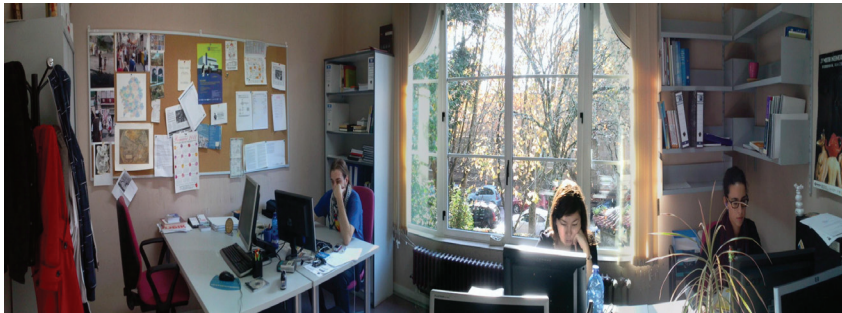
- Alba Lugilde Sánchez, FPU
- André Carrascal Incera, Investigador Postdoutoral
- Raúl Ríos Rodríguez, Investigador contratado
- Jose Manuel Lage Tuñas, Investigador contratado
- Diana Fernández Méndez, Bolseira Predoutoral
- Manuel Fernando Flores Mallo, Investigador contratado
- Ángeles Piñeiro Antelo, Investigadora contratada
- Fernando Corbelle Cacabelos, Investigador contratado
- María Alló Pazos, Investigadora contratada
- Alexia Calvo González, Investigadora contratada
- Yamilé Pérez Guilarte, Investigadora contratada
- Ibán Vázquez González, Investigador contratado
- Yolanda Pena Boquete, Investigadora contratada
- Luis Franco Vázquez, Investigador contratado
- Lucrezia López, Investigadora contratada
- Laura Seoane Novo, Investigadora contratada
- Francisco García Quiroga, Investigador contratado
- Iria Dios Murcia, Investigadora contratada
- Alejandro Villanueva Turnes, Investigador contratado
- Javier Antonio Villar Gómez, Bolseiro de colaboración do Ministerio de Educación

PERSOAL DO CETUR

- Pilar Taboada de Zúñiga Romero, Investigadora contratada
- Antonio Caeiro Bustelo

INVESTIGADORES INTERNACIONAIS

- Akmaral Iliyas, Erasmus Mundus Action II
- Cristina Nataly Cadenas Palacios, Bolseira Senescyt

ESTADÍAS INVESTIGADORES INTERNACIONALES

- Carlos Alberto Rizzi, Universidade de São Paulo

GRUPOS DE INVESTIGACIÓN

ANÁLISE TERRITORIAL GI-1871***Liñas de investigación:***

- ✓ Análises socioeconómicas con implicacións territoriais: turismo, industria, transportes-mobilidade, pesca
- ✓ Desenvolvemento local
- ✓ Ordenación do territorio: urbanismo
- ✓ Medioambiente: espazos naturais, diagnóstico ambiental, climatoloxía aplicada
- ✓ Cooperación internacional ao desenvolvemento. Loita contra o empobrecemento

Coordinador:

Lois González, Rubén Camilo

Investigadores:

Armas Quintá, Francisco Xosé
 Castro Fernández, Belén María
 Durán Villa, Francisco Ramón
 Macía Arce, José Carlos
 Martí Ezpeleta, Alberto
 Miramontes Carballada, Ángel
 Paül Carril, Valerià
 Pazos Otón, Miguel
 Piñeira Mantiñán, María Xosé
 Rodríguez González, Román
 Santos Solla, Xosé Manuel
 Trillo Santamaría, José María
 Verdugo Matês, Rosa María
 Vives Miro, Sonia
 Taboada de Zúñiga Romero, Pilar
 Vila Vázquez, José Ignacio
 Piñeiro Antelo, María Anxos

Colaboradores externos:

López González, Alejandro, Universidade de León
 Somoza Medina, José, Universidade de León

González Pérez, Jesús Manuel, Universidade das Illas Baleares
Alonso Logroño, María Pilar, Universidade de Lleida
Escudero Gómez, Luis Alfonso, Universidad de Castilla a Mancha
Calvo Silvosa, Anxo Ramón, Universidade da Coruña
Araujo da Silva, Onildo, Universidade Estadual de Feira de Santana UEFS
Figueira Almeida Urbano Medonça, Joao Pedro, Universidade Lusíada do Porto.
Geralda Almeida, María, Universidade de Goiania
Balsa Barreiro, José, Universidade de A Coruña
Fernández Fernández, Vanessa, UNED
Renner Rodrigues Soares, Jakson, FBA Consulting
Patiño Romarís, Carlos Alberto, Universidade de Vigo
Franco García, María, Universidade Federal da Pariba de Brasil

ANÁLISE ECONÓMICA GI-1922

Liñas de investigación:

- ✓ Microeconomía
- ✓ Macroeconomía
- ✓ Economía financeira
- ✓ Crecemento e desenvolvemento económico
- ✓ Economía Internacional
- ✓ Economía rexional e sectorial
- ✓ Historia do Pensamento Económico

Coordinador:

Ricoy Riego, Carlos Javier

Investigadores:

Ares Fernández, Juan José
Barcia Domínguez, María José
Meixide Vecino, Alberto
Trelles González, Rafael
Vázquez Suárez, Marta
Vilas Fernández, Manuel Ángel
Villar Casas, Gumersindo

**ECONOMÍA AGROALIMENTARIA E MEDIOAMBIENTAL,
DESENVOLVEMENTO RURAL E ECONOMÍA SOCIAL GI-1899**

Liñas de investigación:

- ✓ Economía agroalimentaria
- ✓ Xestión económica das explotacións agrarias
- ✓ Estrutura e dinámica dos mercados agrarios
- ✓ Organización e funcionamento da cadea láctea
- ✓ Procesos de axuste estrutural na agricultura e mobilidade da terra
- ✓ Políticas agrarias: a Política Agraria Común; distribución do apoio público á agricultura.
- ✓ Políticas de desenvolvemento rural
- ✓ Impactos ambientais das actividades agrarias
- ✓ Análise do cooperativismo en Galicia
- ✓ Desenvolvemento rexional
- ✓ O Sistema de financiamento autonómico; facendas rexionais e locais
- ✓ Orzamento público, reformas orzamentarias, regras e transparencia fiscais
- ✓ Cambios demográficos e consecuencias económicas

Coordinador:

López Iglesias, Edelmiro

Investigadores:

Caamaño Alegre, Jose
Castañón Llamas, Luis
Díaz Varela, Emilo Rafael
Fernández Leiceaga, Xaquín María
García Arias, Ana Isabel
Jordán Rodríguez, Manuel
Pérez Fra, María do Mar
Sineiro García, Francisco
Valdés Paços, Bernardo
Barrera García, David Estuardo
Cevallos Erazo, Diego Javier

Laíño de Castro, Juan
Meneses Ojeda, Adlai Ademir
Morales Urritia, Ximena Alexandra
Moura, Roseni
Pardal Coca, Roberto
Ríos Rodríguez, Raúl
Rocha Correa, Pedro Fiz
Rodríguez-Morales López, Beatriz
Zambrano Vera, Danny Ivan
Seoane Novo, Laura

Colaboradores externos:

Arnalte Alegre, Eladio Vicente, Universidad Politécnica de Valencia
Ceña Delgado, Felisa, Universidad de Córdoba
Ortiz Miranda, Dionisio, Universidade Politécnica de Valencia
Santiso Blanco, Jorge Antonio, Instituto Galego de Estatística
Vázquez González, Ibán, Centro de Investigación e Formación Agrarias (CIFA) de Cantabria.

**GRUPO DE ESTUDOS DE HISTORIA EMPRESARIAL E SECTORIAL.
PESCA, INDUSTRIA E COMERCIO GI-1170**

Liñas de investigación:

- ✓ Historia e economía da pesca e da construción naval
- ✓ Relacións Económicas Internacionais
- ✓ Historia industrial
- ✓ Historia da empresa
- ✓ Historia do traballo
- ✓ Patrimonio industrial e marítimo

Coordinador:

Carmona Badía, Joam

Investigadores:

Espido Bello, María del Carmen
Fernández González, Ángel Ignacio
Giráldez Rivero, Jesús
Lozano Courtier, Alberto
Muñoz Abeledo, Luisa

GRUPO DE ANÁLISE XURÍDICO-ECONÓMICA GI-2037***Liñas de investigación:***

- ✓ Danos e responsabilidade medioambiental
- ✓ Dereito antidiscriminatorio
- ✓ Dereito civil galego
- ✓ Economía ambiental (valoración de activos ambientais, análise de políticas de incentivos e estudos metodolóxicos de valoración)
- ✓ Economía da enerxía (análise do impacto externo e análise do ciclo da vida)
- ✓ Economía dos recursos naturais (recursos agrarios, pesqueiros e forestais)
- ✓ Economía da saúde e dereito sanitario
- ✓ Seguros e responsabilidade civil
- ✓ Integración europea e globalización

Coordinadora:

Loureiro García, María Luz

Investigadoras:

Iglesias Redondo, J. I.
 Trigo García, María Belén
 Domínguez Álvarez, Rocío
 Rahmani, Djamal
 Silva Leiras, D.
 Vieito Villar, M.
 Alló Pazos, María

Colaboradores externos:

John B. Loomis, Colorado State University
 Paulo A. L. Nunes, FEEM, Fundación Eni Enrico Mattei
 Ojea Fernández-Colmeiro, Elena, Bc3 Bask Center for Climate Change
 Rodolfo Nayga, Jr., University of Arkansas
 Bradshaw Bradshaw, Richard, University of Liverpool
 Lavandeira Villot, Xabier, Universidade de Vigo
 Barrio Martínez, Melina, Universidad de Alcalá de Henares
 Pérez Sánchez, José Antonio, Consellería de Educación. Xunta de Galicia

GRUPO DE ANÁLISE E MODELIZACIÓN ECONÓMICA GI-1883

Grupo de Análise e Modelización Económica

IDEGA
Avda. das Ciencias, Chalet nº 1
Campus Universitario Sur
15782 Santiago de Compostela

Tel: +34 981 59 11 00 / +34 981 59 31 00, ext: 14339 Fax: +34 981 59 99 35

Liñas de investigación:

- ✓ Economía laboral
- ✓ Economía da saúde
- ✓ Avaliación socioeconómica
- ✓ Contabilidade social
- ✓ Análise Input-Output
- ✓ Integración Económica
- ✓ Economía Internacional

Coordinador:

Fernández Fernández, Melchor

Investigadores:

Bande Ramudo, Roberto
Canay Pazos, José Raúl
Carrascal Incera, André
Fernández Castro, María Belén
Fernández Grela, Manuel
Herranz González, Roberto
Pereira López, Xesús
Rey Suárez, Pedro María
Riveiro García, María Dolores
Cadena Palacios, Cristina Nataly
Corbelle Cacabelos, Fernando
Fernández Méndez, Diana
Guillén García, Antia
Iliyas, Akmaral
Lugilde Sánchez, Alba
Rey Araújo, Pedro
Yuldasheva, Salomat
Franco Vázquez, Luis
Tuñas Riveiro, María Dolores

Colaboradores externos:

Flores Mallo, Manuel Fernando, OECD Directorate for Employment Labour and Social Affairs

Montuenga Gómez, Víctor Manuel, Universidad de Zaragoza

Manrique de Lara Peñate, Casiano, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria

Sergio Destefanis, U. degli Studi di Salerno

Salvatore Capasso, University of Naples, Parthenope

Robles Teigeiro, Luis, Universidad de Málaga

Li Bonilla, Federico, Universidad Estatal a Distancia de Costa Rica

PROXECTOS E CONTRATOS DE INVESTIGACIÓN

Liñas xerais evolución da investigación no IDEGA nos últimos anos

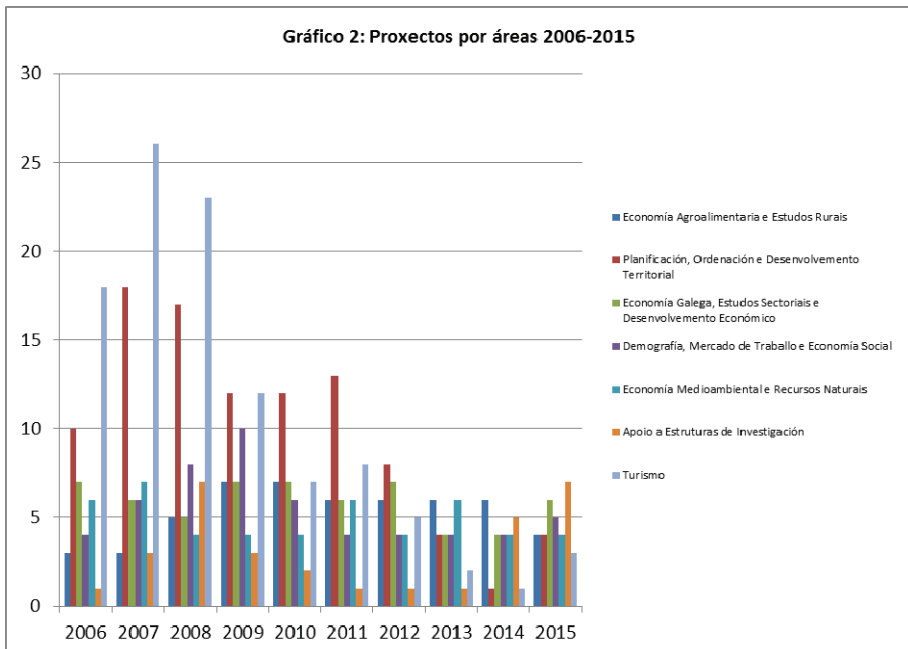
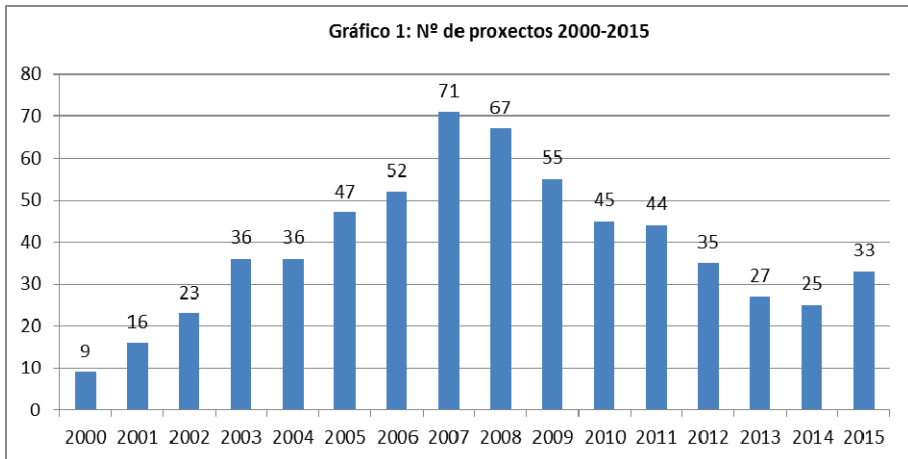

Gráfico 3: Distribución por áreas 2015

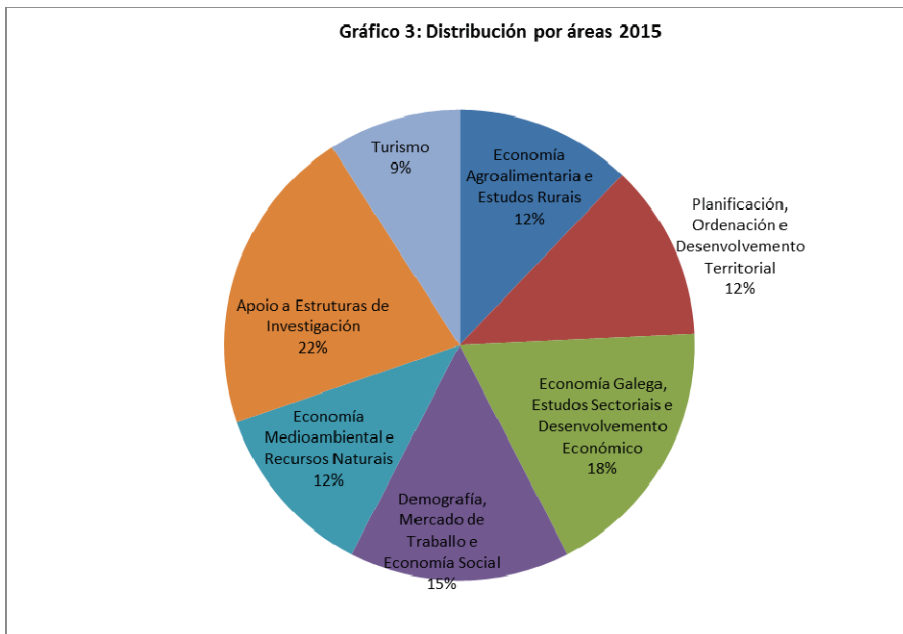
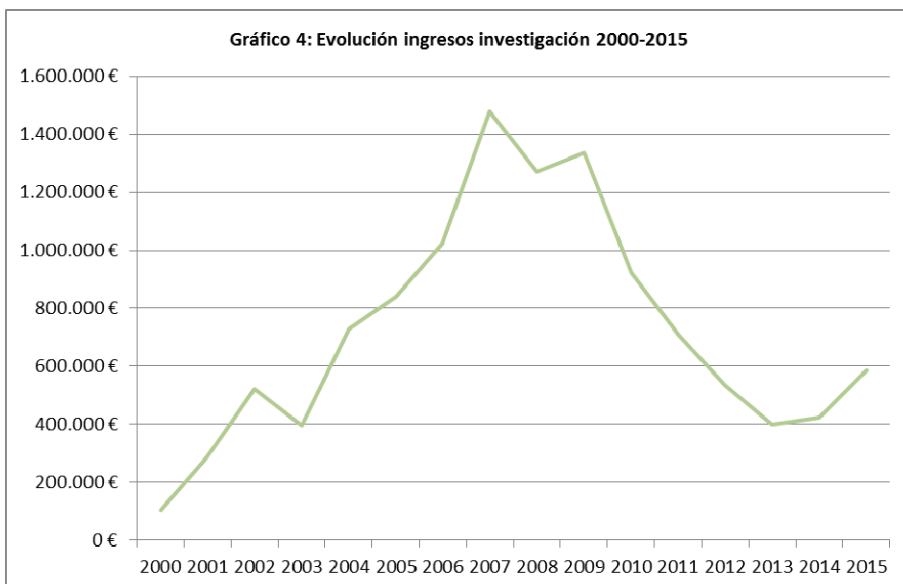

Gráfico 4: Evolución ingresos investigación 2000-2015

I. ÁREA DE ECONOMÍA AGROALIMENTARIA E ESTUDOS RURAIS

1. *Xestión integral de explotacións de leite na Cornisa Cantábrica*

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Privada Triptolemos para o Desenvolvemento Agroalimentario.

Investigador principal: Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. *Asesoramento e planificación de explotacións agrarias*

Proxecto de investigación financiado por Agra Ingenieros C.B.

Investigador principal: Manuel Francisco Marey Pérez, Departamento de Enxeñaría Agroforestal/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

3. *Obradoiro "os puntos agrícolas e medio. Valor engadido" e "obradoiro de venta on lin"*

Proxecto de investigación financiado por Patricia Fernández Alvarez.

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

4. *Elaboración do Plan Estratéxico do Clúster Alimentario de Galicia 2016-2020*

Proxecto de investigación financiado pola Asociación Clúster Alimentario de Galicia.

Investigador principal: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

II. ÁREA DE PLANIFICACIÓN, ORDENACIÓN E DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL

1. ***Los retos del sistema metropolitano español ante la Estrategia Europea 2020 en un contexto de crisis. La consolidación de un observatorio urbano metropolitano***

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Economía e Competitividade.

Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

2. ***A European network to improve understanding and use of the ground beneath our cities (SUBURBAN)***

Proxecto de investigación financiado por Bristish Geological Survey.

Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

3. ***Heritage routes-new requirements for use of instruments and forms of collaboration in heritage management***

Proxecto de investigación financiado por Norwegian Institute for Nature Research-NINA.

Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

4. ***Urban dynamics: Global perspectives for a socio-cultural urban Management (URBDYN)***

Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea.

Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago Compostela.

III. ÁREA DE TURISMO

1. *Estudo sobre a demanda turística en Santiago de Compostela*

Proxecto de investigación financiado por Información e Comunicación Local, S.A. (INCOLSA).

Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. *Elaboración do Plan Estratégico del Clúster Turismo Rural de Asturias*

Proxecto de investigación financiado pola Asociación Regional de Casas de Aldea (ARCA)

Investigador principal: Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

3. *Elaboración, deseño e plan estratéxico para a implantación dun novo curso sobre o Camiño de Santiago e o ensino ELE, orientado ao mercado de luxo en Galicia*

Proxecto de investigación financiado por Cursos Internacionais S.L.

Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

IV. ÁREA DE ECONOMÍA GALEGA, ESTUDOS SECTORIAIS E DESENVOLVEMENTO ECONÓMICO

- 1. *A Economía Galega. Informe 2014***
Proxecto de investigación financiado pola Fundación Galicia Obra Social Afundación.
Investigador principal: Alberto Meixide Vecino, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
- 2. *Análise de valor aplicado á xestión de proxectos***
Proxecto de investigación financiado por Nortagro, S.L.
Investigador principal: Carlos Amiama Ares, Departamento de Enxeñaría Agroforestal, Universidade de Santiago de Compostela.
- 3. *Rethinking finance for stability and development (ReFist)***
Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea.
Investigador principal: Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
- 4. *Creación e posta en marcha "Observatorio das finanzas municipais na Provincia de Lugo"***
Proxecto de investigación financiado pola Deputación Provincial de Lugo.
Investigador principal: Xoaquín Fernández Leiceaga, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
- 5. *Realización dun estudio sobre as implicacións económicas e políticas das balanzas fiscais***
Proxecto de investigación financiado por FEUGA.
Investigador principal: Xoaquín Fernández Leiceaga, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
- 6. *Estudo sobre estratexias urbanas e económicas***
Proxecto de investigación financiado por Xerardo Estevez.
Investigador principal: Xoaquín Fernández Leiceaga, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

V. **ÁREA DE DEMOGRAFÍA, MERCADO DE TRABAJO E ECONOMÍA SOCIAL**

1. *Informe de avaliación do potencial inclusivo dos nodos do Territorio-Proxecto Symbios*

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Traballo e Benestar.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. *Análise e avaliación estatística sobre os servizos sociais en Galicia*

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Traballo e Benestar.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

3. *Contract for services on environmental impact of the structural change*

Proxecto de investigación financiado pola Organización Internacional do Traballo (ILO-OIT).

Investigador principal: Maria L. Loureiro Garcia, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

4. *Definición dunha guía metodolóxica para a avaliación previa de políticas sociais*

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Traballo e Benestar.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

5. Actualización dos mapas industrial e de infraestructuras de apoio á industria de Galicia

Proxecto de investigación financiado polo Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE).

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

VI. ÁREA DE ECONOMÍA AMBIENTAL E RECURSOS NATURAIS

1. *Informe pericial dos Costes Ambientais e Económicos Sociais ocasionados polo Buque Prestige. Valoración de danos*

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. *Preferencias ambientais, risco e incertidume na análise de políticas públicas ante o cambio global*

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Economía e Competitividade.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

3. *Economics of prevention measures Addressing Coastal Hazards (EcosHaz)*

Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

4. *Elaboración dunha base de datos para o funcionamento natural da ría de Ares-Betanzos*

Proxecto de investigación financiado polo Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC).

Investigador principal: Manuel Francisco Marey Pérez, Departamento de Enxeñaría Agroforestal/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

VII. APOIO A ESTRUTURAS DE INVESTIGACIÓN

---

1. **Consolidación e estruturación. REDES**

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. **Consolidación e estruturación de unidades de investigación competitivas: Grupos de Referencia Competitiva**

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigador principal: Rubén Camilo Lois González, Departamento de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

3. **Consolidación e estruturación. GPC**

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

4. **Consolidación e estruturación. GPC**

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigador principal: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Fundamentos de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

5. **Consolidación e estruturación. GPC**

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigadora principal: Maria L. Loureiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

6. Consolidación e estruturación. REDES

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Investigador principal: Lorenzo Fernández Prieto, Departamento de Historia Contemporánea e de América/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

7. Preparación convocatoria Programa Europeo Leonardo da Vinci

Proxecto de investigación financiado pola Federación EFA Galicia.

Investigador principal: Manuel Francisco Marey Pérez, Departamento de Enxeñaría Agroforestal/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

PUBLICACIONES

I. A ECONOMÍA GALEGA. INFORME 2014

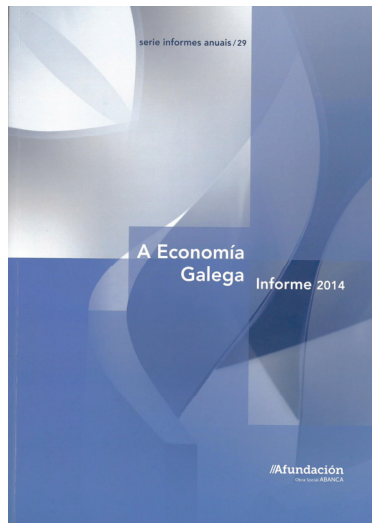
Análise do comportamento da economía de Galicia no ano 2014, poñéndoa en relación coa economía española; examínase a evolución tanto no seu conxunto como no detalle dos seus sectores.

Director: Alberto Meixide Vecino, Universidade de Santiago/IDEGA.

Membros do Equipo realizador: Juan. J Ares Fernández, Universidade de Santiago/IDEGA; Roberto Bande Ramudo, Universidade de Santiago; Adrián Blanco Estévez, Economista; Manuel Fernández Grela, Universidade de Santiago/IDEGA; Xaquín Fernández Leiceaga, Universidade de Santiago/IDEGA; Aureliano García González-Llanos, Economista; Xan López Facal, Economista; Edelmiro López Iglesias, Universidade de Santiago/IDEGA; Dolores Martínez Martínez, Afundación; Fidel Martínez Roget, Universidade de Santiago; Luis Otero González, Universidade de Santiago; Xulio X. Pardellas de Blas, Universidade de Vigo; Marcos Pérez Pérez, Universidade de Vigo; Bernardo Valdés Paços, Universidade de Santiago; Miguel Anxo Vázquez Taín, Universidade de Santiago; Manuel Vilas Fernández, Universidade de Santiago.

Colaborador: Manuel López Sande

Revisión lingüística: Alba Rodríguez Saavedra, Afundación.

Editado por Afundación-Obra Social ABANCA
I.S.S.N.: 2171-8849
Depósito Legal: C-1832-2011

II. DOCUMENTOS DE TRABAJO IDEGA

NÚMEROS PUBLICADOS

1. ÁREA GEOGRAPHY YOUNG SCHOLARS

1.1 Documentos de Trabajo. Geography Young Scholars 4

Editoras: Niamh Moore-Cherry, University College Dublin, María José Piñeira Mantiñan, Universidade de Santiago de Compostela.

Título: *Addressing complex urban challenges: social, economic and cultural transformations in the city*

2. ÁREA DE XEOGRAFÍA

2.1 Documentos de Trabajo. Xeografía 26

Autora: Yolanda García Vázquez, Universidade de Santiago de Compostela.

Título: *La planificación estratégica en la ciudad de Santiago de Compostela. ¿Realidad o ficción?*

3. ÁREA DE ANÁLISE ECONÓMICA:

3.1 Documentos de Trabajo. Análise Económica 58

Autores: Eduardo L. Giménez, Universidade de Vigo, José Antonio Novo, Universidade da Coruña.

Título: *Family firm succession*

3.2 Documentos de Trabajo. Análise Económica 59

Autor: Pedro María Rey Araujo, Universidade de Santiago de Compostela.

Título: *Institutional change in the systemic crisis of neoliberalism: radical political economics and post-marxism*

DOCENCIA

I. POSGRAO OFICIAL EN DESENVOLVEMENTO REXIONAL E INTEGRACIÓN ECONÓMICA

O programa de Desenvolvemento Rexional e Integración Económica é un programa oficial de posgrao da Universidade de Santiago de Compostela, adaptado ao Espazo Europeo de Educación Superior, que inclúe un máster con dúas especialidades e un doutoramento.

Lugar de celebración: Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais da Universidade de Santiago de Compostela.

Coordinador: Roberto Bande Ramudo

TRABALLOS FIN DE MASTER DIRIXIDOS

Informalidade laboral feminina e microfinanzas en América Latina

Alumna: Iria Dios Murcia

Director: Manuel Fernández Grela

As marcas oficias de calidade no sector agroalimentario. Análise das denominacións de orixe protexidas de queixos en Galicia

Alumna: Verónica Doce Méndez

Director: Edelmiro López Iglesias

Efectos rexionais da política monetaria

Alumno: Jacobo Jorge García Domínguez

Director: Roberto Bande Ramudo

A influencia do sector conserveiro na política viguesa

Alumno: Gonzalo Hernández Soto

Director: Juan Julio Carmona Badía

Aforro Precaución. Evidencia para España a partires da Eurosystem Household Finance and Consumption Survey (EHFCS)

Alumna: Alba Lugilde Sánchez

Directores: Roberto Bande Ramudo, Dolores Riveiro García

Análise do mercado laboral español: modelo de probabilidade de actividade e desemprego a partir de microdatos

Alumno: Tomás Manuel Porteiro Abuín

Director: Alberto Meixide Vecino

Cara un mellor entendemento do proceso de adaptación do concepto de Sistemas Nacionais de Innovación (SIN) ó contexto latinoamericano: unha revisión da literatura europea e latinoamericana, facendo especial énfase nos desafíos que dita adaptación impón

Alumno: Ricardo Rivera Luna

Director: Manuel Fernández Grela

II. PROGRAMA DE DOUTORAMENTO EN DESENVOLVEMENTO REXIONAL E INTEGRACIÓN ECONÓMICA

O Programa caracterízase pola priorización dunhas liñas de investigación moi concretas (cambio demográfico, desenvolvemento rexional e internalización, economía laboral, política agraria e desenvolvemento rural, avaliación e planificación económica rexional e sociedade da información e desenvolvemento urbano-rexional), áreas nas que os grupos implicados poden ofrecer a experiencia de investigadores de gran calidade no ámbito nacional e internacional, todo isto sen prexuízo de que, en casos xustificadas, se poidan formular teses noutras liñas de investigación dentro do eido da análise económica aplicada.

Lugar de celebración: Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais da Universidade de Santiago de Compostela.

Coordinador: Melchor Fernández Fernández

TESES DEFENDIDAS DO PROGRAMA DE DOUTORAMENTO. ANO 2015

Análisis y tipificación de explotaciones de bovino de carne en Galicia mediante un método de control basado en lógica difusa

Doutorando: Alvaro García Corral

Directores: Francisco Sineiro García, Ricardo Bendaña Jacome

Data e lugar de celebración: 17 de xullo de 2015, Edificio Cactus do Campus de Lugo

OBRADOIROS DO PROGRAMA DE DOUTORAMENTO

Primeiro obradoiro. Curso 2014/15

Data e lugar de celebración: 27 de marzo de 2015 na Facultade de Económicas

- The impact of rising food prices on household incomes and welfare: evidences from Tajikistan, Abdulmajid Bobokhonov
- The Role of Entrepreneurial Logic in Export Performance, Salomat Yuldasheva
- El efecto de la incertidumbre sobre las decisiones de ahorro. Un análisis empírico para la economía española, Alba Lugalde
- Estrategias para incorporar el modelo de competitividad sistémica en la industria textil y la confección en el fondo de Cuenca Interandina Norte-Sur del Ecuador, Tania Aguilera

- Determinación da presión fiscal por parte das entidades locais. O caso dos concellos galegos, Juan José Laiño de Castro
- Modelos de evaluación económica para proyectos productivos que operen en la Zona Uno del Ecuador, Luis Calderón
- El desarrollo y estructura actual de la cadena productiva el automóvil en Ecuador; análisis comparativo con el complejo de la automoción en Galicia (España), Diego Javier Cevallos

Segundo obradoiro. Curso 2014/15

Data e lugar de celebración: 29 de outubro de 2015 na Facultade de Ciencias Económicas.

- Modelo de empleo y relaciones laborales en España. Un análisis institucional, Tomás M. Porteiro Abuín
- Efectos Regionales de la Política Monetaria: demografía, preferencias e instituciones, Jacobo García Domínguez
- Teletrabajo e innovación en la Administración Pública. ¿Es posible? Estudio de casos en Galicia, Antía Rey Pazos
- Pensiones en Costa Rica su estado de arte y futuro, Federico Li Bonilla, UNED Costa Rica

SEMINARIO INVESTIGACIÓN DOCTORANDOS

- A participación laboral dos cuidadores informais en Galicia, Diana Fernández Mendez. 26/2/2015
- Mission drift or specialization: determinants of social and financial efficiency of microfinance institutions in Ecuador, Nataly Cadena Palacios. 26/2/2015
- Life satisfaction and different domain satisfaction of microentrepreneurs in Ecuador: Assessing the relationship between access to credit and subjective well-being, Cristina Nataly Cadena Palacios. 21/05/2015
- ¿Ha tenido impacto la Ley de Dependencia sobre la participación laboral de los cuidadores informales? Evidencia para Galicia, Diana Fernández Méndez. 12/11/2015
- Mobilidade do capital humano no Estado espanhol: ganho ou fuga de cérebros, Manuel Cesa Vila. 26/11/2015
- Gendered intra-household decision-making dynamics of microentrepreneurs in Ecuador. A study case of CACMU, Nataly Cadena Palacios. 5/11/2015

SEMINARIOS DO PROGRAMA DE DOUTORAMENTO

Desenvolvemento Rexional e Tecnoloxías da Comunicación. Unha oportunidade para Galicia?, *Carlos Ferras Sexto*, USC. 29/01/2015

Aplicaciones del análisis económico a la investigación en salud y mercado laboral: estimación del efecto de la salud en el salario, *Manuel Flores Mallo*, USC. 12/02/2015

Does Management Matter?, *Alberto Castro*, Universidade Católica Portuguesa. 19/02/2015

As Regiões e o Princípio da Vantagem Comparativa: Uma Abordagem baseada nas Migrações Inter-Regionais, *Pedro Ramos*, Universidade de Coimbra. 23/04/2016

El impacto de la I+D+i en las regiones españolas, *José Villaverde*, Universidad de Cantabria. 30/04/2015

Sistema de planificación y evaluación del desarrollo e inversión regional en Chile, *Carolina Muñoz-Mendoza*. 7/5/2015

Propuestas para la reforma del modelo de financiación regional, *Angel de la Fuente*, FEDEA e Instituto de Análisis Económico (CSIC). 14/10/2015

La fabrica de las migraciones. Formas sociales, actores y dispositivos, *Delphine Mercier*, CNRS. 17/12/2015

La cooperación transfronteriza en el Duero internacional, *Senén del Canto García*, Universidad de León. 18/12/2015

Obradoiro estudantes da T. Ryskulov Kazakh Economic University (KazEU) de Almaty (Kazajstan)

Data e lugar de celebración: 10 de xullo de 2015 no IDEGA.

- *Models of employment in the European Union countries and in the countries of Eurasian Economic Union: comparing of theories*, Maltabarov Arsen

- *Problems of foreign economic activity and development prospects in the context of globalization: experience of the EU countries*, Alimbetova Zhanargul

- *Problems and prospects of development of integration associations: experience of the EU countries*, Turysbekova Aisha

- *Global problems and their influence on the development of the world economy*, Kokoreva Natalya

- *Marketing development tendencies in the world economy*, Androssenko Yelena

- *Prospects for economic development between the European Union and the People's Republic of China*, Markabayeva Aidyn
- *Economic and social disparities between rich and poor countries in the context of globalization*, Zhangaliyeva Kymbat
- *The European Union and the Eurasian Economic Union: similarities and differences of integration processes*, Imangaliyeva Symbat

III. MÁSTER EN SOCIEDADE DA INFORMACIÓN E DESENVOLVEMENTO URBANO-REXIONAL

Datas de celebración: entre o 23 de novembro de 2015 e o 30 de setembro de 2016

Lugar de celebración: Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia-IDEGA

Director: Carlos Ferrás Sexto

Curso de Especialización en Sociedade da Información e Desenvolvemento Urbano-Rexional

Datas de celebración: entre o 23 de novembro de 2015 e o 20 de xullo de 2016

Lugar de celebración: Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia-IDEGA

Director: Carlos Ferrás Sexto

IV. MÁSTER INTERNACIONAL EN PLANIFICACIÓN, DESENVOLVEMENTO LOCAL E ORDINACIÓN DO TERRITORIO EN ÁFRICA OCCIDENTAL

Datas de celebración: entre o 9 de outubro de 2015 e o 30 de xuño de 2016

Lugar de celebración: Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia-IDEGA

Directores: Rubén Camilo Lois González e Rosa María Verdugo Matê

V. VI CURSO DE FORMACIÓN PARA INFORMADORES DE OFICINAS DE TURISMO E GUÍAS

Curso homologado pola Xunta de Galicia "Axencia de Turismo de Galicia" 50 horas

Datas de celebración: do 26 de marzo ata o 24 de abril

Lugar de celebración: Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais

Director: Miguel Pazos Otón

Secretaría: Pilar Taboada de Zuñiga

ORGANIZA:

- Centro de Estudos e Investigacións Turísticas CETUR

VI. I CURSO DE CARTOGRAFÍA TURÍSTICA E DESENVOLVEMENTO DE FOLLETOS E PANEIS TURÍSTICOS

Curso homologado pola Xunta de Galicia "Axencia de Turismo de Galicia" 25 horas.

Datas de celebración: outubro e novembro de 2015.

Lugar de celebración: Facultade de Xeografía e Historia

Directores:

- Miguel Pazos Otón.
- Pilar Taboada de Zúñiga.

ORGANIZA:

- Centro de Estudos e Investigacións Turísticas CETUR

XORNADAS E SEMINARIOS

I. 2nd Workshop ReFiSt Rethinking Finance for Stability and Growth

Workshop celebrado no Salón de Graos da Facultade de Económicas e Empresariais os días 13 e 14 de xaneiro de 2015.

Organiza:

- Grupo de Análisis e Modelización Económica, GAME

Colabora:

- Instituto de Estudos e Desenvolvemento de Galicia IDEGA

II. VI Workshop in honor of Geoffrey J.D. Hewings

Workshop celebrado na Facultade de Ciencias Económicas os días 9 e 10 de xuño de 2015.

Organiza:

- Grupo de Análisis e Modelización Económica, GAME

Colabora:

- Programa de Doutoramento Desenvolvemento Rexional e Integración Económica.

- Instituto de Estudos e Desenvolvemento de Galicia IDEGA

III. II Congreso Internacional SETED ANTE “Seminario Estado, Territorio y Desarrollo”

Congreso celebrado na Facultade de Xeografía e Historia do 1 ata o 3 de xullo de 2015.

ORGANIZADORES

- Grupo de investigación Análise Territorial (ANTE GI -1871), Universidad de Santiago de Compostela.
- Grupo de investigación Estado, Territorio e Desenvolvemento (LESTE), Departamento de Geografía y - Programa de Postgraduado en Geografía de la Universidade Federal de Bahia - UFBA/Brasil.
- Grupo de investigación Geografía e Movimentos Sociais (GEOMOV), Departamento de Ciencias Humanas y Filosofía, Área de Geografía de la Universidad Estadual de Feira de Santana - UEFS/Bahia/Brasil.

IV. Xornada CES-IDEGA o futuro do sector lácteo galego nun horizonte sen cotas

Xornada celebrada o 5 de decembro no Consello Económico e Social de Galicia

Organiza:

- Instituto de Estudos e Desenvolvemento de Galicia IDEGA
- Consello Económico e Social de Galicia
- Grupo de investigación ECOAGRASOC (Rede Revolta)

PREMIOS

I. II PREMIO DE INVESTIGACIÓN “VALENTÍN PAZ ANDRADE”

O Premio “Valentín Paz Andrade” de Investigación en economía de Galicia é convocado conxuntamente con carácter anual polo Consello Económico e Social de Galicia e o IDEGA

Obxecto:

Premiar aqueles traballos de investigación que contribúan ao mellor coñecemento da realidade económico-social de Galicia e ao establecemento das mellores políticas para contribuír ao benestar dos seus cidadáns.

No 2015 celebrouse a segunda edición na que foi premiado o artigo:

“*Tourism and income distribution: Evidence from a developed regional economy*”, publicado na revista *Tourism Management*, vol. 48, 2015, e do que son autores André Carrascal Incera e Melchor Fernández Fernández.

Dotación:

O premio foi dotado con 2.000€

Xurado:

- Juan Viaño Rey, Reitor da Universidade de Santiago de Compostela
- Corina Porro Martínez, Presidenta do Consello Económico e Social de Galicia
- Xoaquín Fernández Leiceaga, Director do IDEGA
- Emilio Pérez Touriño
- Fernando González Laxe
- Alberto Gago Rodríguez,
- Xoán Carmona Badía
- Juan José Gallego Fouz

II. II PREMIO DE INVESTIGACIÓN “JESÚS GARCÍA CALVO

O “Premio Jesús García Calvo de investigación en desenvolvemento rural e cooperativismo” é convocado conxuntamente, con carácter anual, pola Fundación Feiraco e o IDEGA.

Finalidade:

Premiar aqueles traballos de investigación que contribúan ao mellor coñecemento e ao desenvolvemento do medio rural e o cooperativismo en Galicia, co obxectivo último de mellorar as actividades económicas e a calidade de vida da poboación rural.

Modalidades:

A. Textos (artigos, libros e capítulos de libros) publicados en revistas científicas ou en editoriais recoñecidas, entre o 15 de outubro de 2014 e o 15 de outubro de 2015.

B. Teses de Doutoramento, Traballos Fin de Mestrado e Traballo Fin de Grado presentados en calquera Universidade entre o 15 de outubro de 2014 e o 15 de outubro de 2015, con dúas categorías:

b.1 Teses de Doutoramento

b.2. Traballos de Fin de Mestrado e Fin de Grado

No 2015 celebrouse a segunda edición na que foron premiados:

Modalidade A o traballo titulado ***Renovación na veterinaria e gandería galega contemporánea***, do que é autor Diego Conde Gómez.

Modalidade B.1 o traballo ***Análisis y tipificación de explotaciones de bovino de carne en Galicia mediante un método de control basado en lógica difusa***, do que é autor Álvaro García Corral.

Modalidade B.2 o traballo ***Programas agroambientales e impacto territorial en la provincia de Lugo-Galicia***, do que é autor Diego Fernando Avendaño Cantor.

Dotación:

- Modalidade A: 1.000€

- Modalidade B.1: 1.000€

- Modalidade B.2: 500€

Xurado:

- O Reitor da Universidade de Santiago de Compostela, D. Juan Viaño, que o presidiu.
- O Presidente da Fundación Feiraco, D. José Montes Pérez.
- O Director do IDEGA, D. Xoaquín Fernández Leiceaga, que actuou de Secretario.
- Dona María Loureiro, do Consello Científico do IDEGA, designada por este.
- D. José Luis Antuña Álvarez. Director Xeral de FEIRACO
- D. Edelmiro López Iglesias
- D. Francisco Sineiro García
- D. Carlos Ferrás Sexto

PROYECCIÓN INTERNACIONAL

ESTADIAS DE INVESTIGADORES EXTRANXEIROS

- Petra Skarýdová, University of Finance and Administration, Czech Republic
- Fernando Vázquez Bravo, Universidad Nacional Autónoma de México
- Giuseppe Vitale, Università degli Studi di Salerno

REDES INTERNACIONAIS

- Rede COST Action TU1206 SUB-URBAN "A European network to improve understanding and use of the ground beneath our cities"

Rubén Camilo Lois González e Miguel Pazos Otón

- REDE EUROPEA ESSFIN

Rubén Camilo Lois González e María de los Angeles Piñeiro Antelo

- Rede Internacional de Investigadores En Turismo, Cooperación y Desarrollo (COODTUR)

Xosé Manuel Santos

- Comisión para Sociedade da Información da Unión Xeografica Internacional
Carlos Ferrás Sexto

- Rethinking Finance for Stability and Development, financiada polo programa International Research Staff Exchange Scheme (IRSES) do 7º Programa Marco da Unión Europea

Manuel Fernández Grela

- Impacto Macroeconómico de la Discriminación de Género (IMAGEN) financiada polo Instituto de la Mujer

Melchor Fernández Fernández

PUBLICACIÓNS 2015
INVESTIGADORES DO IDEGA

Equipo realizador: Meixide Vecino, A. e outros

Título: A Economía Galega. Informe 2014

Editorial: Afundación Obra Social ABANCA

Autor: López Iglesias, Edelmiro

Título: A cadea láctea en Galicia: retos e estratexias nun mercado liberalizado

Revista: Cadernos- Consello Económico e Social de Galicia

Volume: 5

Páxinas: inicial: 5 final: 9

Autor: López Iglesias, Edelmiro

Título: O complexo lácteo en Galicia. Diagnóstico e estratexias de futuro

Revista: Informe de Conxuntura Socioeconómica. Foro Económico de Galicia

Volume: IV/2015

Páxinas: inicial: 32 final: 41

Autores: García Arias, Ana I., González Vázquez, Ibán, Sineiro García, Francisco, Perez Fra, Mar

Título: Farm diversification strategies in northwestern Spain: factors affecting transitional pathways

Revista: Land Use Policy

Volume: 49

Páxinas: inicial: 413 final: 425

Autor: Sineiro García, Francisco

Título: A produción de leite sen cotas en Galicia

Revista: Cadernos-Consello Económico e Social de Galicia

Volume: 5

Páxinas: inicial: 20 final: 26

Autores: Caamaño Alegre, Jose, Komilova, Mukhbira

Título: The implications of the global financial crisis on Spain's Banking System

Publicación: Перспективы и факторы обеспечения устойчивого развития экономики: материалы Международной научной конференции

Editorial: Мехвари дониш

Páxinas: inicial: 307 final: 310

Autores: Caamaño Alegre, Jose, Komilova, Mukhbira

Título: The use of government guarantees by Spanish banks: to what extent can it be explained by pre-crisis balance-sheet based indicators

Revista: Upravlenets

Volume: 56 nº 49

Páxinas: inicial: 54 final: 67

Autores: Lago Peñas, Santiago, Fernández Leiceaga, Xoaquín, Sánchez Fernández, P., Álvarez Corbacho, Xoaquín

Libro: El Fondo de Compensación Interterritorial: Análisis y propuesta de reforma

Edita: Inaap Investiga

Autor: Sineiro García, Francisco

Título: Un acuerdo insuficiente para os problemas existentes

Revista: AFRIGA

Volume: 119

Páxinas: inicial: 10 final: 12

Autores: Calcedo Ordóñez, Victoriano, Vázquez González, Ibán, Sineiro García, Francisco

Título: El declive del modelo de los grandes mercados de ganado. Un caso paradigmático: el Mercado de Torrelavega (2002/2014)

Revista: Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros

Volume: 241

Páxinas: inicial: 109 final: 145

Autor: Fernández Leiceaga, Xoaquín

Título: La equidad horizontal en el modelo de financiación 2009 de las comunidades autónomas de régimen común.

Revista: Papeles de Economía Española

Volume: 143

Páxinas: inicial: 152 final: 171

Autores: Vaquero García, Alberto, Lago Peñas, Santiago, Fernández Leiceaga, Xoaquín

Título: Economía sumergida y fraude fiscal en España. ¿Qué es lo que sabemos?

Publicación: Documento de trabajo nº 768/2015

Edita: Funcas-Fundación de las cajas de ahorros

Autores: Valdes Paços, Bernardo, Perez Fra, Mar

Título: Mudarnos as políticas para quebrar a dependencia agroalimentaria da Galiza

Libro: Reflexións arredor da Galiza para o debate

Páxinas: inicial: 89 final: 102

Autores: César Vila, Manuel, Pereira López, Xesús, Verdugo Mates, Rosa M.

Título: Migraciones interregionales en España por niveles formativos: proyección de series temporales consistentes a partir de la información disponible

Publicación: O goberno dos territorios

Páxinas: inicial: 867 final: 882

Autores: Verdugo Mates, Rosa M. Pereira López, Xesús, Cesar Vila, Manuel
Título: Migraciones interregionales en España por niveles formativos: proyección de series temporales consistentes a partir de la información disponible
Publicación: O goberno dos territorios
Páxinas: inicial: 853 final: 866

Autores: Muñoz Abeledo, Luisa, Taboada Mela, Salomé, Verdugo Matés, Rosa M.
Título: Condicionantes de la actividad femenina en la Galicia a mediados del siglo XIX
Revista: Revista de Historia Industrial
Volume: 59
Páxinas: inicial: 39 final: 79

Autores: Gómez Suárez, Águeda, Pérez Freire, Silvia, Verdugo Mates, Rosa M.
Título: Sexual commercialization and masculine rhetoric: the problem of prostitution in Spain
Revista: Masculinities and Social Change
Volume: 43 nº 3
Páxinas: inicial: 241 final: 269

Autor: Lois González, Rúben C.
Publicación: Presentazione en scenari multiculturali nelle città contemporanee. Lineamenti per un'analisi critica e tematica
Editorial: Stamen
Páxinas: inicial: 5 final: 7

Autores: Lois González, Rúben C., Paül Carril, Valerià, Pazos Otón, Miguel, Santos Solla, Xosé M.
Título: The way of Saint James: A contemporary geographical analysis
Libro: The changing World Religion Map. Sacred Places, Identities, Practices and Politics
Páxinas: inicial: 709 final: 732

Autores: Fernández Leiceaga, Xoaquín, Lago Peñas, Santiago, Sánchez Fernández, P.
Título: ¿Ha contribuido la población inmigrante a la convergencia interregional en España? **Revista:** Revista de Estudios Regionales
Volume: 104
Páxinas: inicial: 59 final: 82

Autor: Ferrás Sexto, Carlos
Título: Off spaces and new forms of social exclusion
Publicación: Developing Mobility 2.0. Systems and services
Páxinas: inicial: 1 final: 36

Autores: Warf, B., Ferrás Sexto, Carlos

Título: Naturalism, indenty and lanscape in contemporary Galicia

Revista: Space and Polity

Volume: 19 nº 3

Páxinas: inicial: 1 final: 19

Autores: Pereira López, Xesús, Fernández Fernández, Melchor

Título: ¿Cómo transformar los modelos input-output para calcular multiplicadores netos?

Revista: Rect@-Revista Electrónica de Comunicaciones y Trabajos de ASEPUMA

Volume: 16 nº 2

Páxinas: inicial: 69 final: 89

Autores: Carrascal Incera, André, Fernández Fernández, Melchor, Pereira López, Xesús

Título: Spillover effects of tourism consumption between Galicia and the rest of Spain

Revista: Intenational Journal of Tourism Research

Volume: 19 nº 2

Páxinas: inicial: 185 final: 195

Autores: Pereira López, Xesús, Quiñoá López, José Luis, Carrascal Incera, André

Título: ¿Es posible aplicar el método RAS directamente sobre la inversa de Leontief?

Revista: Estadística Española

Volume: 57 nº 186

Páxinas: inicial: 67 final: 81

Autores: Bande Ramudo, Roberto, Rodríguez, Gonzalo

Título: Market differences in wild and farmed marine fish in the Spanis seafood market

Revista: Turkish Journal of Fisheries and Aquatic of Labor Resarch

Volume: 15 nº 3

Páxinas: inicial: 713 final: 725

Autores: Bande Ramudo, Roberto, López Mourelo, Elva

Título: The impact of worker's age on the consequences of occupational accidents: empirical evidence using Spanish data

Revista: Journal of Labor Resarch

Volume: 36 nº 2

Páxinas: inicial: 129 final: 174

Autores: Carrascal Incera, André; Fernández Fernández, Melchor
Título: Tourism and income distribution: evidence from a developed regional economy
Revista: Tourism Management
Volume: 48
Páxinas, inicial: 11 final: 20

Autores: Lois González, Rubén C., Pazos Otón, Miguel, Van Campenhout Ignace
Título: El subsuelo en las ciudades y áreas urbanas europeas: una propuesta general de estudio para su consideración en los documentos de planeamiento
Revista: Ciudad y Territorio
Volume: 186
Páxinas: inicial: 717 final: 729

Autores: Paül Carril, Valerià, Santos Solla, Xosé Manuel, Pazos Otón, Miguel
Título: Las geografías ambiguas de los espacios protegidos en Galicia
Revista: Ambiente y Desarrollo
Volume: 19 nº 36
Páxinas: inicial: 60 final: 79

Autor: Lanero Táboas, Daniel
Publicación: Corporativismo. Fascismos.
Páxinas: 5

Autoras: Gómez Suárez, Águeda, Verdugo Matès, Rosa María
Título: La prostitución femenina en España. Construyendo un perfil del cliente
Revista: Papeles de Población
Volume: 21 nº 86
Páxinas: inicial: 9 final: 39

Autor: Lanero Taboas, Daniel
Título: De fronteiras, infinitos e construción das narracións históricas
Libro: Mateus DOC. VIII. Infinito

Autores: Díaz Geada, Alba, Lanero Táboas, Daniel
Título: Modelos de modernización para el desarrollismo: el influjo de las propuestas estadounidenses en el Servicio de Extensión Agraria (1955 – 1975)
Revista: Revista Complutense de Historia de América
Volume: 41
Páxinas: inicial: 77 final: 94

Autores: Díaz Geadá, Alba, Lanero Táboas, Daniel
Título: Un modelo de modernización agraria: sobre la influencia intelectual del extensionismo americano en las políticas agrarias del tardofranquismo
Publicación: Pensar con la Historia desde el siglo XXI
Páxinas: inicial: 1355 final: 1373

Autores: Lois González, Rubén C., Aymerich, Carlos
Título: Local Administration and Local Power in Spain: Recent Reforms and Public Debate
Publicación: International Seminar on Sustainable Management of local Liabilities, Subnational Revenues and Accountability in China
Páxinas: inicial: 34 final: 52

Autores: Lois González, Rubén. C., López, Lucrezia, Santomil Mosquera, David
Título: Film-induced tourism in the Way of Saint-James
Revista: Almatourism - Journal of Tourism, Culture and Territorial Development
Volume: 6 nº 4
Páxinas: inicial: 18 final: 34

Autores: Lois González, Rubén. C., López, Lucrezia
Título: El origen del turismo viajero italiano a lo largo del Camino de Santiago
Revista: Investigaciones Turísticas
Volume: 9
Páxinas: inicial: 132 final: 159

Autores: Lois González, Rubén. C., Carballo, A.
Título: La frontera hispano-lusa en la actualidad: una visión geográfica
Revista: Revista de Historiografía
Volume: 2 nº 23
Páxinas: inicial: 191 final: 217

Autores: Lois González, Rubén. C., Pose García, A., Gregori, D. Maqueira
Título: Programa Iacobus. Resultados do procedemento de avaliación e mellora da primeira convocatoria do programa de mobilidade eurorrexional Galicia-Norte de Portugal
Revista: Revista Galega do Ensino
Volume: 70
Páxinas: 6

Autores: Gómez Suárez, Águeda, Pérez Freire, Silvia, Verdugo Mates, Rosa M.
Libro: El putero español. Quienes son y que buscan los clientes de prostitución
Editorial: La Catarata

**ORZAMENTO E BALANCE
DE SITUACIÓN DO IDEGA**

INGRESOS XESTIÓN-INVESTIGACIÓN

	2014	2015
Remanente Xestión	138,14 €	0,00 €
Retención Remanente IDEGA	86.412,67 €	86.412,67 €
Remanente Investigación e Cooperación	497.735,82 €	394.057,47 €
Credito aprazado 2016		86.491,94 €
Universidade de Santiago	1.992,68 €	2.118,12 €
Ingresos Producción Científica	618,46 €	175,00 €
Programa de Doutoramento	6.888,20 €	489,37 €
Achegas Xunta de Goberno	12.000,00 €	13.000,00 €
Outros ingresos	1.571,47 €	1.319,33 €
Ingresos Proxectos e Cursos	446.212,35 €	597.137,57 €
Modificacións positivas	0,00 €	6.196,98 €
Cofinanciación documentos de traballo	109,63 €	0,00 €

TOTAL INGRESOS **1.053.679,42 €** **1.187.398,45 €**

GASTOS XESTIÓN-INVESTIGACIÓN

	2014	2015
Gastos de proxectos	184.327,46 €	196.992,60 €
Material funxible, reproducións e Documentos de traballo	14.076,46 €	10.863,17 €
Comunicacións	6.631,67 €	4.809,04 €
Equipamento	13.890,36 €	32.359,02 €
Sesións científicas, xornadas e Congresos	9.635,25 €	21.042,94 €
Programa de doutoramento	6.888,20 €	489,37 €
Gastos de persoal	177.670,40 €	342.527,96 €
Outros gastos proxectos	68.290,10 €	85.823,55 €
Premios IDEGA	4.000,00 €	4.500,00 €
Remanente a incorporar	481.856,86 €	401.578,13 €
Retención Universidade	86.412,67 €	86.412,67 €

TOTAL GASTOS **1.053.679,43 €** **1.187.398,45 €**